

1. az dē kirkēs nē ku.əfɔ.əgəl zi:n emə zə sXrik
2. menə vrint ez dē blumə gɔ.ə gite
3. tɛ.igenwɔrdiX spine zə nemi.ə as metə mafine
4. gru.əvən es lastəX wærək
5. ɔp dā sXip kræ.gə zə bəfyməld bru.ət
6. dē sXra.ənwærkər ɛ. nē splintər in zənə vijər
7. dē fipər ləktə zən lypən af
8. in dā fabrik es niks tē zi:
9. kum ali. mē kinɔ kum
10. bɔ:əs tapt ɔns fir pinte bi: | piŋkjes |
11. briŋ ɔns twi.ə kilɔ kri.kə | krikskəs |
12. zəmə gəvə.əvənə dræ. ly.təs wə.ən u.ətXədrɔŋkə
13. a dræ.iX nɔ mæ.ə mē nē klipər
14. kəm zənə kni. gəzi.
15. vastənɔ.vət wat ni fə.l nemi.ə gəvi:ət
16. ksem bla.ə dak mē ʌ.lə ni mæ.igəgɔ.n ən zən
17. kəm əkik ət ni Xəɔ.ə zələ kamərɔ.t
18. dā.n: datɔ afkumt
19. ən spinəkup - ə spinəkupnət - ən ələfmɔ.ən -
20. əŋ klak (gew.) - ən muits - vɔrvət - ən wə: - nē padəstu.ɫ - ən ɔ.əX - nē vəs - nē pɔmpəl -
21. dā.ə kɛ.rəl dɛ.iten i.ələ wɛ.lət fəXtə
22. ksal u pɛ.rəlkəs Xə.və
23. iŋəlantu. fə.l a. fɛ.əpən əfbrækə
24. əjɛ. fan zə lə.və nəki.ə(r) nəm bɛ.it Xat
25. gɛf mē twi.ə bri.ə sti.ənə - bri.ədər - dē bri.ətstə
26. dā standbɛ.lt stɔ.tɔ nē mi.ə
27. dā.nə man ɛ.d ə lə.və lak nē gru.ətən i.ər
28. lysefər ez in dən ɛiməl ni Xəblə.i.və
29. dē sXɔ.əlkindərən emə metə mistər nu dē zi.ə gəwɛ.əst
30. kan tɔX ni kɔmən i.ək Xəri.ət sən
31. dē bi.əstə driŋkə gi.ərə lə.əzəmɛ:l
32. ai kani Xɔ wɛrəkə - zəŋ kɛ.(ə)l du.ə si.ər
33. dytɔ nē ki.ə nē stɛ:l in dā.m bəsəm
34. ni.ə metə kɛ.gələ wad i. nemi.ə gəspɛlt
35. ɛ.ila kəm twi.ə ki.ə ɔp a. gərɔ.əpə
36. dē. pɛ:r es ni rɛ:əp - du zit nɔg ə wit kjɛ.dəlken in
37. zə zə wɛX nu tfɛlt
38. zɛ.ti.əst sɛ gɛlt ələpən ɔpdu.ə
39. a zalt nu.ət ni fɛ:r briŋə
40. zɛs dɛləft fan ʌ.r mɛləkwə.ət
41. dē man myt sən vra. bəfɛrəmə
42. in tfɛlt swymən es Xəvɔ.rla.ək
43. əjɛs fɛl umdat ən stɛrək es | tɛz ɛ.rɛX |
44. wə.ələ mytə du dɛləft fan emə - ɛŋ gə.ələ dandər ɛləft
45. ələp nē ki.ə dā bɛt ɔpafə
46. ɔnzə maitser esu vɛt az ə vɛrəkə
47. zə sprɪŋən ɔndər tfɛ.tst fə ən wadiŋk
48. dəm bu.əmkwikər zal dəm bu.əmk grefələ
49. dyt i.əstə vinstər nē ki.ə tu.ə
50. fɛbɛgintə tiŋkə vɛ dē vry.məs - du.əməs - tlof - dē vɛspər
51. ən sprɔ: - padəndrɛk - vɛrsprɛt - u.ətsprɔ: -
52. dē soldɔ.tən emə dā frə.miŋs ər u.ər əfXəsne.ə
53. zə vu.ər (plat) - of : vɔ.dər - of : vɔ. (kindert.) - ɛ.d ym zɛs ju.ər lɔŋk lu.tə nu tsXɔ.əl gɔ.
54. ik ɛm ɛd ym əfXɛrɔ.ə zu.ə lu.ət ən twɔ.tər tē gɔ.
55. vɛ.l vɛ:əzə zi.də ni fə:l:anst i.
56. iɛ.rə pɔtə zən:i fə.l wi.ət
57. dən ɔ.uv.əpu.ɫ stɔd in dən i.ət
58. in mɛ.ət ɛst nɔX tē kə.it fə mɛtəm bal tē spɛ.lə
59. dɛ.i kr.əs Xɛfd ə klɛ.r liXt ə
60. ai trɔk mē tpi.ət sənə stri.ət
61. in dā.ə tɛ.ət kwɔmdə gə.ələn i. ələ jɔ.rə nu dē kɛrəməs
62. dē pɔ.tər zə. dad ɔns i.ər vɔlmɔkt ɛs
63. gə zɔ.X mē wɛl mu gə sprɔktɛ.gə mæ.ə nit
64. dē zwələmə zələ gɔ. wɛ.ikumə
65. gɔrə vandɔ.X metə kɔ.ət ni spɛ.lə
66. ɛ.itə zuk Xi.ərə kɛ:s
67. zənə mɔtɔ:r ɛs kapɔt - a lɛ.i stil
68. tɛ. nē wɛrəmən dāXəwɛ.ist - ɛn tɛs nē zyrtən ɔ.vət | zɔXt |
69. dā mænəkə lu.b:ɛrɔvuits
70. dɔ:z əm bɛst in dē kru.ək
71. kwa. datə faktɔ:r nəm brɛ:f brɔXt - | vroeger : datəm bɔj |
72. kəm pa.ən ɔ mən ɛt
73. ikan mē Xi.ən dwɛ:əzdrɛ.vɔrs um
74. nɔ. vi:r y:rə spanə mē tpi.ət in dē nyf kɛ.r
75. kəm əm bɛkə katɛ - vɔ vɛ. dē nu.ən əl -
76. dē zɔ.ən van dē kɛ.əniŋk ɛ.d u.ək soldɔ.t Xəwɛ.ist
77. witə gə. nəm bɔ.uXmɔkər wu.ənə
78. dɛ. ru.əzən emə lɔŋə dɔrəs
79. ik Xɔly.f ər gi.ə wɔ.ɔt fan
80. tkinəkə wɔs du.ət i.ə sɛt kɔstə du.əpə
81. zən u.əgən ɛn zən u.ərən lu.əpə
82. ər dɔXtɛrkən ɛs mē ə kɛrɛfkə nu.ə dəm bɔs Xɔ. brɛ.mbe.əzə trɛkə | dē wɔl plykə |
83. dɔ:z ən spɛt fan dē li.ər
84. a zat sən strɔ.ɔt ɔ.u.pə
85. ət fɔlək sɔXt ni anɛs əs Xɛlt ɛn rɔkɔdum
86. ʌ.lə mɔnt ɛs dry.əX fan dən dast
87. dā.ə wɛX lyp krym - of : sXi.əf - tɛz ɛstɔ.ə alum
88. ikɔX fə dē klə.nən ə trumɛlkə
89. dəm buk ɛs Xɛstərɔvə van əŋ kast in tē sli:kə
90. zə likə wɔs kat əŋ gu.ət
91. in dē lumər - of : lumɛrtən - ɛs dbɛstə
92. nē fɛtər myt Xɔ. kuinə lɔŋkə
93. zyk nē kɪ nɔ. mənən u.ət
94. kwi.ət nit wɔ dak əm:yt Xɔ. zy:kə - of : zy:kjə -
95. nē ku:lə kɛlər ɛs Xɔ. fɛi tɛi:
96. kmy:st ɔsɛblu.ətriŋkə vɛi tē vɛrklu.əkə
97. kmyt i.əstfujər in dē stal vy:ɛrə
98. mē bry:i wɔs my:əX
99. dē mɛləkbu.r mɔkt nē gru.ətən tu.ər
100. dā bɔ.ɔtɛrmɛlək ɛz dyn ɛn zy:r - dyt ər ym:ɛi frum gɔ.
101. mē zɛ:ə dā pyt kuinə vylən ɔp ən y:r
102. a ɛz ɔp sɛ puint - sɛky:r 1) 2)
103. ai kum nu.ət Xi.ənə mən:y:tə lɔ:t
104. in itələ zem bɛrɛgə dɛ. fi. spɛ:və
105. tɛ.rə dɔ. ɔp dɛ.və
106. tē bu.əmk ɛm zə styk fan dē bryX:əvɛ:ət
107. gə myd ɔns fə.lə nē ki.ə kumə kɛ.ərə
108. a ɛs fə ʌ.əvə gɛkumə mē əŋ guj bɔs
109. dɛ. dɛ.i ɛs fə by.kənɔ.it Xəmɔkt

110. əj ɡetrasidə vra: myt kuinə nɔ:s
 111. kəm i: ɡəs Xəzɔ.ət - mɔ. twas Xi.ə gu. sɔ.ət
 112. dəm bra:vər zɛ.tat nɔX tɛ dir ɛs fɛi tɛ ba:və
 113. bakə - iX bak - ɡa. bakt - ai bakt - bakt ai -
 wa.ələ bakə - iX baktə - ɡa. baktə - ai baktə -
 wa.ələ baktə - wa.ələn ɛmə ɡəbakə -
 114. bi:ə - iX bi.ə - ɡa. bi:ət - a bi:ət - wa.ələ bi:ə -
 ɡəmə bi:ə - iX bɔj - ik ɛm ɡəbɔjə - bɔidə za.ələn
 u.ək
 115. tɛz ə kla:n mu tɛz ə fa.ən
 116. ɡə kuind i. a:rə kra.əɡən up dɛ mæt
 117. aje. Xəzɛ:tat ən ɔp ma:s zal pa:zə
 118. ət ma:sə za.ə dat ə ɡələ.ək a.
 119. du wɔ:rə va.əf pra.əzə
 120. ɔndər da.nən a.ək li.ə vɔ.əl i.əkələ
 121. twɔ.tər zal ɡɔ zɔjə tsɔid al -
 122. tu.ənɛs nɔXry:n - tɛs nɔX mɔ i.əst Xəmp.ət
 123. majɔnɛ:s mɔ.kə zə mɛ nən dɔjər van ən a:r
 124. da buməkə zal dɔ lastəX wasə
 125. dɛ pɛs'tu.ər ɛ. Xuje wa.ən
 126. dɛ datsən ɛmən ɔnʃ a.it u.əʃ afXəbrant
 127. tɛlək spɔit u.ətən ɔ.ər van dɛ kuj
 128. dɛ kastər lɔit fɛ dɛ kru.əsə
 129. dɛ bɛrɛs fan dɛ kra.wɔ.ɡəl by.əɡə van tXəwiXt
 130. suməɡə minɛ snytən ɛt up
 131. zemən ym zwæt ɛm bla.it Xəslɔ.ɡə | ɡra:it |
 132. dɛ sa.iʃ ɛz əwa fla:
 133. dɛ sny:ə lɛ.tik
 134. tɛz ən y.əwəɡa.ət lɛ.i dak a. nɔXɛzi:n ɛm
 135. ny.pɔ.ut wɔd ən i.əl ny.f stat
 136. du. - iX dumət - ɡa. dydət - a.ə du.ɔdət - wa.ələ
 dynət - ɡa.ələ dydət - za.ələ dynət - iX dɛ.iət -
 ɡa. dɛ.iɡət - ai dɛ.iɡət - wa.ələ dɛ.iənət - ɡa.ələ
 dɛ.iɡədət - za.ələ dɛ.iənət - dad a. mu ən dɛ.i -
 dasət sa.ələ mu ən dɛ.ənə -
 137. du.əpə - ə dupkli.ət - dɛ du.əpfuint -
 138. dɛ.sə - a.ə dɛst - a.ə dɛstə - aje Xədɛsə -
 139. biɲə - iX biɲ - ɡa. biɲt - ai biɲt - wa.ələ biɲə -
 ɡa.ələ biɲt - za.ələ biɲə - biɲd a.ə - bɔɲa.ə -
 ik ɛm ɡəbuɲə -
 140. *Locale landmaten* : ə daXmɔ.l (= 25 a.)
 141. *Waternamen* : dɛ vu:r

De naam van deze gemeente in haar eigen dialect is be.ətəm

De inwoners heeten dɛ manə va be.ətəm

Geen bijnaam.

Aantal inwoners op 31-12-34 : 2.803.

Taaltoestand. De wijken tarəp - da. bɔ:n - dən alsəmbərəX - dən dɔ.ləm - spreken hetzelfde dialect. *sintə vru.nə* - helt over naar Leefdaal. *be.ətəm* bɔs wijkt eenigszins af; men zegt er : a:t ən smɔ:t (= *hout en smout*), in het centrum : a.it ən sma.it -

Hier wordt weinig Fransch of beschaafd Nederlandsch gesproken.

Bertem is vooral een landbouwgemeente (veel erwten voor conservefabriek, ook reeds witloof). Ongeveer 200 menschen gaan dagelijks elders werken vooral naar Leuven en Brussel.

Zegslieden. 1. Jan Soetemans; 54 j.; landbouwer; hier geboren; V. en M. ook; heeft hier steeds verbleven en spreekt altijd dialect (centrum).

2. Pumoy E.; 68 j.; herbergier; hier geboren; V. en M. ook; heeft hier steeds verbleven en spreekt altijd dialect (centrum).